

Att handleda deltid doktorander
Pedagogiskt docenturarbete

Anna Jönsson

DATUM 2017-12-20

Att handleda deltidsdoktorander, pedagogiskt docenturarbete

Bakgrund

Rättsmedicinalverket (RMV) är en kunskapsintensiv bransch, där nya rön ständigt sköljer över medarbetarna och ett kritiskt och vetenskapligt förhållningssätt av största vikt för att kunna värdera nya data. Det är därför önskvärt att så många som möjligt har en grundläggande erfarenhet av ett vetenskapligt arbetssätt. Andra fördelar med att det finns doktorander kopplade till en arbetsplats är att fler personer får tillgång till högre utbildning, projektet kan förbättra rutiner på arbetsplatsen och att doktoranden växer som person och professionellt med resulterande fördelar för hela organisationen [Costley].

I RMVs policy för forskning och utveckling poängteras också vikten av att RMV stöder insatser inom forskning och utveckling (FoU) av betydelse för verksamheten, som har betydelse andra samhällsfunktioner samt att FoU arbetet utnyttjar möjligheter till samarbete mellan avdelningarna som organisationen skapar.

Rättsmedicinalverket samarbetar med Linköpings Universitet och finansierar forskartjänster vid universitetet samt driftskostnader för att bygga upp, upprätthålla och utveckla forskargrupper av betydelse för verksamheten. Anställda inom RMV som är doktorandregistrerade kan reservera upp till 25% av sin arbetstid under högst fyra år för sina insatser i FoU-arbete. Under 2016 var tre anställda på RMV doktorandregistrerade på Linköpings Universitet. Samtliga doktorander genomför doktorandstudierna på deltid i kombination med rutinarbete inom myndigheten.

Att kombinera arbete inom en myndighet med forskarstudier innebär såväl fördelar som utmaningar. Detta pedagogiska arbete syftar till att ge mig, som handledare, ökad förståelse av vad det innebär att vara doktorand inom en myndighet och vilka krav det ställer på mig.

Metod

Egna erfarenheter som både doktorand och handledare har kombinerats med diskussioner med nuvarande doktorander anställda vid RMV och en litteratursökning inom området handledning av deltidsdoktorander.

Resultat/Diskussion

Enligt en belgisk studie [Devos] är det viktigt att doktorander känner att projektet går framåt (1), utan att känna att det blir en för stor börda (2), i ett forskningsprojekt som känns relevant (3) för att de ska fullfölja sitt doktorandprojekt. I studien intervjuades 13 personer som hoppat av sin doktorandutbildning och 8 som slutfört sin doktorandutbildning. Stöd från doktorandkollegor (4) och handledare (5) skiljde sig inte mycket mellan grupperna. Enligt Devos *et al* kan en bra handledare öka studentens chans att avsluta sin avhandling och en dålig handledare kan göra att man avslutar sina studier, men så är inte alltid fallet. Nedan diskuterar jag faktorerna ovan ur ett RMV perspektiv.

1. Projektet går framåt

Enligt Devos är det viktigt att man känner att projektet går framåt för att kunna hålla motivationen uppe [Devos]. Samtliga doktorander inom RMV forskar på deltid och doktorandtiden är ofta mer än 4 år och slutmålet kan kännas avlägset. För att känna att projektet går framåt kan det vara viktigt att bryta ner frågeställningen i mer kortsiktiga delmål.

Delarbetena är naturliga delmål, men ytterligare nedbrytning av projektet kan vara viktigt. Som deltidsdoktorand kan inte alltid forskningen prioriteras och det är viktigt att ett forskningsprojekt väljs som tål att vara i träda periodvis, att doktoranden och handledaren har diskuterat detta från början och att en regelbunden kontakt även i perioder av lägre forskningsaktivitet (Watts 2008). En lång doktorandtid gör att det är stor sannolikhet för stor livshändelse t.ex. sjukdom, personliga kriser, ändrade familjeförhållande mm, vilket kan vara bra att diskutera redan från början.

2. För stor börda

Den tredje faktorn som är av betydelse för att man fullgör sina doktorandstudier är att man känner att det inte blir en för stor börda [Devos]. Som deltidsdoktorand har andra åtagande professionellt och privat som konkurrerar med forskningen och det kan vara svårt att hitta en bra balans [Gardner]. Doktorander upplever större press för att få allt att fungera och att de "alltid måste kompromissa" vilket kan vara en källa till stress och skamkänslor [Gardner]. Orealistiskt optimistisk tidsplanering från början riskerar att leda till besvikelse o frustration i ett senare skede om det inte går att efterlevas. RMVs "policy", att doktorandregistrerade får avsätta 25% av sin arbetstid till forskning är en förmån, men kan lätt bli ett stressmoment då det är orealistiskt att bli klar på fyra år som deltidsdoktorand. Det är viktigt att som handledare visa förståelse och vara lyhörd över hur man kan hjälpa till. Även en handledare med forskning på deltid måste prioritera mellan rutinarbete och forskning, vilket studenter i forskningsstudier noterar som ett problem [Caldwell]. För att underlätta är det viktigt med noggrann och tydlig planering med god framförhållning till deadlines och att syn på ansvarsfördelning samt vem som ska vara drivande har diskuterats [Caldwell].

3. Relevant projekt

Enligt Devos [Devos] är en viktig faktor för att fullgöra sina doktorandstudier att man känner att projektet är relevant. För doktorander med anställda vid RMV är frågeställningen alltid hämtade från dagliga rutinarbetet, vilket medför att det är tydligt för doktoranden betydelsen av arbetet och hur resultatet kommer att förbättra rutinarbetet. Ett annat sätt att öka förståelsen för ett projekts relevans och kunna sätta det i sitt sammanhang är att åka på vetenskapliga konferenser [Caldwell]. Inom RMV uppmuntras doktorander att åka på vetenskapliga konferenser och presentera sina arbeten.

4. Stöd från andra doktorander

Stöd från andra doktorander påverkar inte om man fullföljer doktorandstudierna eller inte enligt Devos [Devos]. Enligt andra studier kan brist på stöd av andra doktorander vara ett problem [Gardner] och kan ha betydelse för om man fullföljer eller inte [Littlefield]. För deltidsdoktorander kan det vara svårt att utveckla ett socialt nätverk med andra doktorander pga. avstånd till andra doktorander och att man inte är i fas med övriga doktorander [Zahl 2015]. Sociala nätverket är viktigt för att hantera sociala, känslomässiga och akademiska problem som dyker upp under doktorandstudierna [Zahl 2015, Littlefield 2015]. För deltidsdoktorander är det vanligare att man får stöd från familjemedlemmar, andra kollegor snarare än andra doktorander [Gardner]. För deltidsdoktorander inom RMV finns det begränsat med tid att delta i seminarier tillsammans med andra forskare på Linköpings universitet. Vissa doktorander inom RMV har mentorer (seniora forskare på RMV som inte är involverade i projektet) som till viss del kan ersätta stödet från andra doktorander [Zahl 2015]. Baserat på studierna ovan borde RMV överväga att utveckla en plattform där doktorander inom RMV kan mötas och diskutera sin forskning. Det är dock risk att det känns som ytterligare en börda om akademien ordnar plattformar [Gardner].

5. Stöd från handledare

Stöd från handledare kan i vissa fall ha betydelse för om man slutför sina studier eller inte [Devos]. Som handledare är det viktigt att se doktorandtiden inte enbart som ett forskningsprojekt, men också som en utbildningsprocess [Van Schalkwyk]. Under doktorandtiden utvecklas doktoranden från novis till expert och från beroende till autonomi, som handledare är det viktigt att följa med i processen och anpassa handledningen efter förutsättningarna [Van Schalkwyk]. Att handleda deltidsdoktorander kan vara mer komplext och kräver mer flexibilitet av dig som handledare [Gardner]. En av de viktigaste sakerna för att doktoranden ska fullfölja sina studier är att nyttan med projektet är tydlig och att doktoranden själv får vara med att forma projektet. Baserat på det jag läst tolkar jag det som att det viktigaste för mig som handledare är att jag finns där som ett stöd för doktoranden, att jag hjälper till att bryta ner projektet i överkomliga delar och att vi har en dialog kring en realistisk tidsplanering.

En annan sak som är relevant för handledare för doktorander vid RMV kan man hamna i en situation där man ska handleda en person som har varit lång tid inom professionen och har stor sakkunskap. Personen behöver då framförallt stöd i det vetenskapliga arbetssättet [Caldwell]. Vid doktorandprojektets gång är det viktigt att diskutera praktiska arbetsformer för handledningen och att man tydliggör de olika rollerna man har och när man möts som kollegor respektive handledare-doktorand [Caldwell].

Referenser

Caldwell PHY, Oldmeadow W, Jones CA; Supervisory needs of research doctoral students in a university teaching hospital; *Journal of pediatrics and Child health*, 2012; 48; 907-912.

Costley C, Lester S; Work-based doctorates: professional extension at the highest levels; *studies in higher education*; 2012; 37; 259-269

Devos, C, Boudrenghien G, Van der Linden N, Azzi A, Frenay M, Galand B, Klein O; Doctoral student's experiences leading to completion or attrition: a matter of sense, progress and distress; *European journal of psychology and education*; 2017;32;61-77

Gardner SK, Gopaul B; The part-time doctoral student experience; *international Journal of doctoral studies*, 2012; 7; 63-77

Littlefield CM, Taddei LM, Radosh ME; Organic collaborative teams: The role of collaboration and peer to peer support for part-time doctoral completion; *international Journal of doctoral studies*, 2015; 10; 129-142

Van Schalkwyk SC, Murdoch-eaton D, Tekian A, Van der Vleuten C, Cilliers F; The supervisor's toolkit: a framework for doctoral supervision in health professions education : AMEE Guide No. 104; *Medical Teacher*; 38; 429-442

Zahl SB; The impact of community for part-time doctoral students: How relationships in the academic department affects student persistence. *International Journal of doctoral studies*, 2015; 10; 301-321